

STV 750 – Elektronisk forvaltning og demokrati

Ut av Microsofts klør:

Hvilket mulighetsrom har en offentlig IKT-politikk?

Lars Strand

Copyleft © (GNU FDL) 2003 Lars Strand
<http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html>
<http://www.gnust.org/~lars/work/stv750>

v. pr. 18/03/03
Lars Strand - Linux - Slide 1

Hva skal vi gjennom?

1. litt historikk: hvordan har vi kommet dit vi er i dag?
  - UNIX
  - FSF og GNU med GPL lisensen
  - nøkkelpersoner
  - GNU/Linux
  - Free Software vs. Open Source
3. GNU/Linux - hva er det egentlig?
  - eksempler på bruk/ulike produkter

Lars Strand - Linux - Slide 2

4. Hva er 'galt' (nytt) med GPL lisensiert programvare?
  - hva sier GPL lisensen?
  - økonomiske/juridiske betraktninger
  - viktigheten av åpne standarder
5. Microsoft: FUD kampanje
  - hva med SUN?
6. Hva kan forvaltningen tjene på dette?
  - for/mot argumenter
  - kostnader
7. Litt fremtidssynsing
  - desktop?

Lars Strand - Linux - Slide 3

1. Kort historikk a. UNIX

"UNIX is not an OS, it's a philosophy"

Lars Strand - Linux - Slide 4

I begynnelsen:

- * første maskiner var stormaskiner
- * bedrifter/universiteter
- * stormaskiner = dyrt!
  - lite portabelt
  - snakket ikke med hverandre
  - ny stormaskin = alt må legges inn på nytt
- * Mål: flerbrukerOS

Lars Strand - Linux - Slide 5

I begynnelsen (2)

- * MIT / CE: forskningsprosjekt kalt "Multics"
(Multiplexed Information and Computing System)
- * AT&T's Bell Labs - ble med i 1965
- * Lite resultater: AT&T trakk seg i 1969
--> hva nå? (økonomisk ruin?)
- * To ildsjeler fortsatte utviklingen:
  - Kenneth Thompson &
  - Dennis Ritchie
  - (- Doug McIlroy)
  - (- J. F. Ossanna)

Lars Strand - Linux - Slide 6

Universitetet i Oslo, ISV

I begynnelsen (4)

- * flere nyere versjoner av UNIX
- * Universiteter la til sine egne endringer
- * mange modifiseringer
- * byggesteinene til slik nettet er i dag ble lagt
  - TCP/IP = snakkeprotokollen
- * store bedrifter laget egne UNIX varianter
  - få standarder

Lars Strand - Linux - Slide 7

Universitetet i Oslo, ISV

I begynnelsen (3)

- *1970: nytt navn "UNIX"
- * 1970: PDP 11 for \$65.000

- * Dennis & Thomas på en ny PDP 11:

Lars Strand - Linux - Slide 8

Universitetet i Oslo, ISV

I begynnelsen (5): Mange varianter

386BSD	Helios	RT - Encore (Real Time Unix)
AUX - Apple Corporation	HEP-UPX	SCO ODT - Santa Cruz Operation
AIX - International Business Machines (IBM)	Hurd - GNU	SCO Open Server - Santa Cruz Operation
ArchBSD - 4.4 BSD for Acorn RISC Platforms	IDRIS	SCO XENIX - Santa Cruz Operation
AT&T System III	Interactive Unix - Sun Microsystems	SINIX - SiemensNixdorf
AT&T System V	Irix - Silicon Graphics (SGI)	Solaris - Sun Microsystems
BTOS	Linux	SPARC&4OS
BSD/OS - Berkeley Software Design, Inc.	LynxOS - Lynx Real-Time System Inc.	SPP-UX - Convex
CLIX - Intergraph Corp.	MachTen - Tenon Intelsystems	Stardent
Coherent	Minix	SunOS - Sun Microsystems
CTIX	Motrola Unix R40	Topix - Sequoia Enterprise Systems
DCCOSx - Pyramid	Motrola Unix V88	Utlix - Digital Equipment Corp. (DEC)
DELPHI	MVLUX - Data General	UMAX V R/T
DGUX - Data General	NCR SVR4 MP-RAS - NCR Corporation	UNICOS - Cray Research
Digital Unix (OSF 1) - Digital Equipment Corp. (DEC)	NetBSD	Unixware/Univel - Novell and Unix Systems Laboratories
DomainOS	NeXT	USG
DSRNIX	NordStep-UX - Tandem	UTS - Andah Corporation
Dynix - Sequent	OpenBSD	VENIX - VenturCom, Inc.
ESIX - Esix Systems	OS/MP - (Solbourne)	Version 5
FreeBSD - FreeBSD Organization	POSIX	Version 6
FreeBSD/Arm - 4.4 BSD for the Acorn RISC Platform	PTX (Sequent)	Version 7
HP-UX - Hewlett Packard (HP)	GNX - GNX Software Systems Ltd.	Xenix
Harris' CXLUX	Riscos	

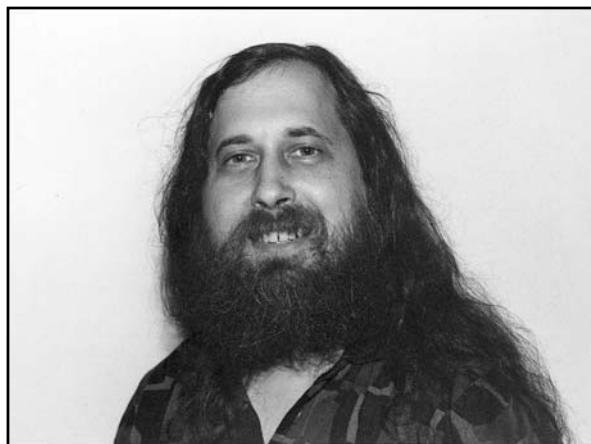
Lars Strand - Linux - Slide 9

Universitetet i Oslo, ISV

1. Kort historikk

b. Stallman, FSF og GNU

Lars Strand - Linux - Slide 10

Universitetet i Oslo, ISV

Stallman(2)

- * Richard Stallman (f. 1953)
- * mattegeni (trekk av autisme)
- * meget dyktig programmerer
- * 1971 - begynte å jobbe for MIT A.I. Lab

<http://www.stallman.org/>

Lars Strand - Linux - Slide 11

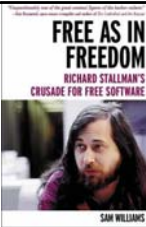
Stallman(2)

- * MIT AI lab = 'hacker' kulturens vugge
- * åpenhet og deling av resultater

"the entire art of hacking relied on intellectual openness and trust."

"It hadn't occurred to us not to cooperate."
- Free as in Freedom (2002)

- * flere hackere ble kjøpt opp av firmaer
  - undertegning av 'non-disclosure agreement' (NDA)
  - underminert hele hacker kulturen iflg. Stallman

Universitetet i Oslo, ISV

Lars Strand - Linux - Slide 1

Stallman(3)

- * fanatisk opptatt av frihet
- * kompromissløs
"du kan ikke kompromissere på frihet!"
- * kan være vanskelig å samarbeide med
- * NB! 'Hacker' er et positivt ladet ord
'Cracker' er en ondsinnet hacker.

"Hacker er en programmerer som utøver programmering som en kunstform og som identifiserer seg med hackerkulturen"
- Eric S. Raymond i dokumentaren "The Code"

Universitetet i Oslo, ISV

Lars Strand - Linux - Slide 1

FSF(1)   www.fsf.org

- * Sluttet i MIT for å være uavhengi og 'fri'
- * Startet i 1983:

"The Free Software Foundation" (FSF)

- * personlig agenda: GNU (GNU's Not UNIX)
- * idag: - leder FSF
- brennende aktiv innen Free Software

Universitetet i Oslo, ISV

Lars Strand - Linux - Slide 1

GNU(1)   www.gnu.org

- * prosjekt startet i 1983 under FSF av Stallman
- * Står for **GNU's Not UNIX**
- * motivert: FRIHET, samarbeid, frivillighet
- * Hvorfor: Ingen fri Unix! All programvare var "bundet" (propretiær).
- * Mål: Lage egen Unix versjon med all nødvendig prog som var åpen (dvs. fritt tilgjengelig).
- * åpenhet ble sikret via: egen lisens - GPL

Universitetet i Oslo, ISV

Lars Strand - Linux - Slide 1

**1. Kort historikk
c. GNU/Linux**

Universitetet i Oslo, ISV

Lars Strand - Linux - Slide 1

Universitetet i Oslo, ISV

Lars Strand - Linux - Slide 1

Universitetet i Oslo, ISV

Thorvalds(2)

- * Linus Thorvalds f. 1969
- * Begynte på Linux under studietiden (1990)
- * Er i dag gift og har tre barn
- * Bor i California og jobber for Transmeta Corp.
<http://www.transmeta.com>
- * nerd (kodet fra første stund)

Lars Strand - Linux - Slide 1

Universitetet i Oslo, ISV

Linux(1)

- * GNU prosjektet til Stallman hadde problemer med det som kalles "kjernen" i OS'et
- * Kjernen er, som navnet sier, selve kjernen i et operativsystem
- * utviklet sammen med andre over Internet
- hvor mange tusen?
- * 1991 - første utgave av Linux kjernen
- * 1998/1999 - voldsom vekst
- 'dotcom'
- 'alle' skulle ha Linux
- * Linux tok det hele med knusende ro
- "just for fun"

Lars Strand - Linux - Slide 2

Universitetet i Oslo, ISV

Linux vs. GNU

- * Linus og hans armé av programmerere kun ansvar for EN del av hele OS'et (dvs. "kjernen")
- * Mange andre programmer som andre har laget
- nettleser, mailprogram osv. Osv.
- * **Linux** = delen Linus har ansvaret for
- * **GNU/Linux** = er hele OS'et med alle programmene
- * Litteraturen feiler her grovt!
- * Vi kan si at GNU/Linux er Stallmans GNU prosjekt realisert. - (ikke helt: HURD)

Lars Strand - Linux - Slide 2

Universitetet i Oslo, ISV

Open Source vs GPL

www.opensource.org

- * Free Software var opprinnlig terminologien
- * Problem: 'Free' kan misforstås med 'gratis'
- * Free Software trenger ikke å være gratis!
- * Byttet til "Open Source"
- * Ulik vinkling på samme sak
- moralsk (free) vs. praktisk (open)
- Stallman vs. Eric S. Raymond
- * "Free as in Freedom" og "The Cathedral and the Bazaar" er litteratur for de interesserte

Lars Strand - Linux - Slide 2

Universitetet i Oslo, ISV

Oppsummering

- * kort unix historie
- * Stallmans kamp for å bevare åpenhet
- Free Software Foundation (FSF)
- GNU prosjektet --> viktig lisens: GPL
- * Linux kjernen en brikke i GNU systemet
- * Resultatet er GNU/Linux = ett operativsystem

Lars Strand - Linux - Slide 2

Universitetet i Oslo, ISV

2. GNU/Linux

- hva er det egentlig?

Lars Strand, Linux, Slide 2

Universitetet i Oslo, ISV

GNU/Linux??(1)

- * er et operativsystem
- * et operativsystem (OS) er det som gjør at du kan bruke maskinen din.
- * GNU/Linux mye brukt i servere
  - webserver
  - filserver
  - databaseserver
  - mailserver
- * idag: kraftig økning med bruk av GNU/Linux som servere

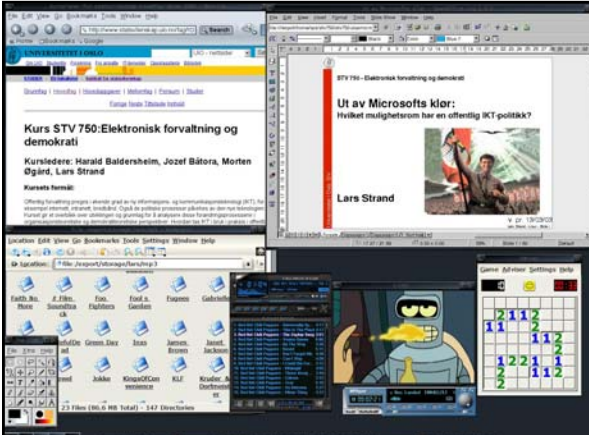
Lars Strand, Linux, Slide 2

Universitetet i Oslo, ISV

GNU/Linux??(2)

- * brukervennlighetene til desktop økt siste 1-2 år
- * idag: en reel utfordrer til Windows.
- * GNU/Linux har all programvare du trenger:
  - programutvikling (C/C++, java, perl/python)
  - office (OpenOffice)
  - nettleser/mail (Mozilla/Konqueror/Evolution)
  - multimedia (XMMS, MPlayer, Ogle, Xine)
  - spill (Tuxracer, minesweeper)
- ;)
  - * Hvorfor blir det da ikke mer brukt?
    - (for) nytt
    - it-ansvarlige er (som oftest) oppvokst med Microsoft produkter

Lars Strand, Linux, Slide 2

Lars Strand, Linux, Slide 2

Universitetet i Oslo, ISV

GNU/Linux??(3)

- * Ikke bare på datamaskiner:
- * håndholdte
  - Sharp Zaurus
- * videomaskiner
  - Tivo
- * Boeing fly
- * støtte for flash-minne: kaffetraktere, kjøleskap
  - +++++
- * fleksibelt

Lars Strand, Linux, Slide 2

Universitetet i Oslo, ISV

GNU/Linux??(4)

- * Du 'bruker' GNU/Linux når:
  - du sjekker mail (UiOs mailservere)
  - du surfer på nettet (webservere)
  - bruker Classfronter
  - henter ned filer (ftp)
  - de fleste Ifi-maskinene er GNU/Linux
- * det du ser er windowsmaskinen du jobber på
- * Servere = jobber i bakgrunnen

Lars Strand, Linux, Slide 3

Merk!

- * GNU/Linux er en samling med programmer
- * hver av programmene er "Free Software"
- * Ofte brukes Free Software sammen med proprietære løsninger (dvs. i Windows, Solaris..)
- * Eksempler:
  - Apache webserver
  - BIND oversetter www.uio.no til IP-adr.
  - Samba --> hjemmeområdet ditt M:\
  - Hotmail

Universitetet i Oslo, ISV

Lars Strand - Linux - Slide 2

3. GNU General Public License (GPL)

- moralske/praktiske betraktninger

Universitetet i Oslo, ISV

Lars Strand - Linux - Slide 3

Kildekode

- * kan sammenlignes med en matoppskrift
  - du lager mat; andre får ikke vite hva de spiser
  - oppskriften får du ikke dele med andre, hvis du gjør det blir du kalt 'pirat' og kastet i fengsel
  - patenter: du får ikke lov til å prøve å etterligne en matoppskrift.
- * eller en arkitekttegnet bolig
  - du får ikke vite hvordan det er bygget
  - du får ikke vite hva huset er bygget av
  - skal du endre på huset må du kjøpe nytt
  - skal du reparere huset må det gjøres av spesialpersonell med spesialverktøy
- * du har ikke lov til å bryte deg inn på din egen eiendom..
  - DVD-Jon

Universitetet i Oslo, ISV

Lars Strand - Linux - Slide 4

Kjernen i saken: Kildekode

1. kildekode:


```
#include <stdio.h>

int main() {
    printf("Hello world!\n");
    return 0;
}
```


2. kompiles (oversettes til kjørbare maskinkode):


```
gcc -s program.c -o program
```
3. eksekveres (vanlig program):


```
> program                                0101011101010101
Hello world!                             1101100011010010
>                                          1010010010100111
                                          0100100111010101
```


Universitetet i Oslo, ISV

Lars Strand - Linux - Slide 5

GPL(1)

"In simplest terms, the GPL locks software programs into a form of communal ownership."

- Free as in Freedom

Universitetet i Oslo, ISV

Lars Strand - Linux - Slide 6

GPL(2)

- * GPL - General Public License
- * Lisensen sier at du har (fire typer frihet):
  0. frihet til å bruke programmet til ethvert formål
  1. frihet til å undersøke hvordan programmet fungerer og endre det til egne formål.
  2. frihet til å distribuere kopier, mot betaling eller gratis
  3. frihet til å forbedre programmet og distribuere i forbedret form.
- (NB! frihet 1 og 3 forutsetter tilgang til kildekode!)
- * Free Software Foundation: For å kalles 'free software' må disse 4 frihetene oppfylles!

<http://www.gnu.org/copyleft/gpl.html>

Universitetet i Oslo, ISV

Lars Strand - Linux - Slide 7

Universitetet i Oslo, ISV

GPL(3)

* kort fortalt (igjen):

"Gjør hva du vil med koden, så lenge du sørger for at andre også får like stor mulighet til å gjøre hva de vil med resultatet"

Lars Strand - Linux - Slide 3

Universitetet i Oslo, ISV

Andre lisenser(1)

* eksisterer andre 'open source' lisenser

* Open Source Initiative (OSI)
- definert ti kriterier (ver 1.9)

- i. fri distribusjon
- ii. Inkludere kildekode
- iii. ....

- oppfyller kravene = "OSI Certified Open Source Software"

- pr. jan 2003 er det 43 lisenser som oppfyller kravene

- GPL, LGPL, BSD, MIT, MPL

* GPL mest brukte lisens!
- også den strengeste!?

* dobbellisens (både proprietær OG open source)
- eks: www.trolltech.no

Lars Strand - Linux - Slide 3

Universitetet i Oslo, ISV

Copyleft(1)

* copyleft er en mekanisme i bla. GNU GPL lisensen

* program under denne lisens skal forbli fritt i all fremtid

* hvis du modifiserer og gir ut på nytt MÅ programmet ditt være lisensiert under GNU GPL lisensen (strengt!)

* alle fremtidige versjoner må også ha GNU GPL lisensen

* garanti

* lisenser UTEN Copyleft:
- program du kan endre og gi ut 'lukket'
- eks: BSD og MIT lisens

Lars Strand - Linux - Slide 3

Universitetet i Oslo, ISV

Drivkrefter(1)

* ingen økonomiske drivkrefter

Motiv:

* kompetansemessig motiv viktig
- å lære av andre og lære bort

* Karrieremessig motiv:
- vise at man er dyktig bla. for å bedre forutsetninger for bedre betalt jobb.

* Personlige motiv:
- just for fun!
- liker å være kreative; sidestiller seg selv som poeter/kunstnere.
- opparbeide deg ett rykte

* Ideologiske motiv
- støtter Stallmans filosofi som sier det er en demokratisk rettighet at all programvare er fri.

* Økonomiske motiv:
- firmaer leier inn/ansetter folk for å produsere fri programvare: HP, IBM, RedHat m.fl.

* Behovsmessig motiv:
- du har bruk for et spesifikt program

Lars Strand - Linux - Slide 4

Universitetet i Oslo, ISV

Cathedral and the Bazaar

* To utviklingsmodeller:

1. Cathedral
  - imponerende store prosjekter
  - hierarkisk
  - ofte sentralisert
  - = Microsoft
2. Bazaar (markeds plass)
  - ordnet kaos
  - flat struktur
  - = Open source

* Store open source prosjekter er også "cathedral"

Lars Strand - Linux - Slide 4

Universitetet i Oslo, ISV

Fordeler(1)

* feil i programmene (bugs/exploits) blir funnet raskt!

* det er mange som leter etter feil!

* feilen blir ofte rettet på av de som finner feilen

* du kan påvirke utviklingen av ett produkt
- hvis du er flink nok

* du kan lage ditt eget skreddersydd produkt
- Tivo, Sharp Zarus

Lars Strand - Linux - Slide 4

Universitetet i Oslo, ISV

Fordeler(2)

- * snakke direkte med utvikleren (P. Volkerding)
- * utviklerne må tenke bruksverdi og ikke profitt. De må levere ett produkt som fungerer (ellers gjør noen andre det)!
- * produkt trenger ikke å dø selv om firmaet går konkurs!
  - eks. Nautilus fra Eazel
- * billigere løsninger, ingen lisenser (mer senere)
- * ingen "svarte bokser"
  - dvs. Ingen spyware, bakkdører eller lignende (men også udokumenterte systemkall)

Lars Strand - Linux - Slide 4

Universitetet i Oslo, ISV

Bakdeler(1)

- * vanskelig å henge med: programmer oppdateres ofte!
- * vanskelig å få gjort "kjedelige ting"
  - 2.4.x kjernen forsinket pga. dette
  - flere firmaer sponser utviklerne til å få gjort dette
- * vanskelig å få opprettholdt fokus i prosjektet
  - mangel på klar ledelse
  - Sourceforge = masse 'sovende' prosjekter
  - Linux International
  - Linus Thovalds 'hard diktator'
- * ingen garanti for å nå ett mål

Lars Strand - Linux - Slide 4

Universitetet i Oslo, ISV

Bakdeler(2)

- * ingen å saksøke hvis noe går galt
  - intet eierskap!
  - hva med firmaet som leverte produktet (IBM, RedHat)?
  - står også eksplisitt i GNU GPL lisensen: NO WARRANTY..
- * vanskelig med total redesign av OS'et (hvis nødvendig)
  - eks. WinNT -> Win2000 (80% ny kode)
  - Linus Thovalds 'hard diktator'
- * vanskelig å finne frem (for ikke-teknikere)
  - lite/ingen markedsføring
  - eks. 2.4.x kjernen markedsføring = en email
  - idag: flere saster tungt på Linux (HP, IBM)

Lars Strand - Linux - Slide 4

Universitetet i Oslo, ISV

Myter(1)

- * "Kan ikke ta betalt for Open Source programmer?"

FEIL: Det er fullt mulig å ta betalt (men kjøper kan distribuere videre).
- * "Gratis!?! Det må da være dårlig?!"

FEIL: Flere grunner:

  - det beste som overlever (en form for Darwinisme?)
  - de dårlige programmerne blir ignorert
  - gir høy status blant programmererne
  - de er motivert av å ha det gøy
  - vist seg å være bedre
- * "Ingen overordnede mål. Kun kortsiktige målsetninger!"

FEIL: Linus selv og de store vellykkede prosjektene har en klar definert målsetning og en sterk ledelse!

Lars Strand - Linux - Slide 4

Universitetet i Oslo, ISV

Åpne standarder(1)

- * viktig!
- * eksempler:
  - HTML (websider)
  - TCP/IP (språket datamaskiner snakker seg imellom)
- * styrker konkurransen
  - eks. Word filformat = monopol
- * sikrer fremtiden:
  1. ved lagring av dokumenter for fremtidig bruk.
  2. firmaet som sitter på kildekoden går konkurs
  3. etter noen år = programmene utdatert = uleslig dokumenter!

Lars Strand - Linux - Slide 4

Universitetet i Oslo, ISV

Oppsummering

Vi har sett på:

- * GNU General Public License (GPL)
- * Andre Open Source lisenser
- * Copyleft og Copyright
- * drivkrefter
- * fordeler/bakdeler/myter
- * åpne standarder

Lars Strand - Linux - Slide 4

5. Microsoft FUD

FUD(1)

- * Frykt, usikkerhet, tvil
- * Markedsføringsstriks for å 'spre rykter' i markedet
- * Sommer 2001 - startet for alvor:

Microsoft: Linux = hovedfiende nr 1.

Craig Mundie: "Linux vil ødelegge databransjen"

Gates: "Eit økosystem. Open Source ved Universitetet gir gode programmer, kommersielle aktører, som igjen gir arbeidsplasser og skatter til staten."

Steve Ballmer: "Linux = en kreftsvulst"

R. Stallman: "GPL = 'the American Way'" "Microsoft = imitation not innovation"

Scott McNealy (Sun-sjef): "Microsoft = en narkolanger"

.....

FUD(2)

- * Linus Thorvalds: bryr seg ikke
- * "Just for fun!"
- * "Hvis ingen bruker Linux, vil jeg allikevel fortsette utviklingen!" - Linus
- * blir en "lukket gruppe"
- * Linux = en fiende som ikke bryr seg
  - litt uangriplig
- * høst 2002: FUD kampanjen til Microsoft feilet grovt!
  - satte søkelyset på Linux
  - Linux = verdig konkurrent

Microsoft(2)

- * M\$ må tjene penger
  - derfor: selge software
- * 70% av inntekter til MS fra software
  - PC markedet er fallende
  - MS finner nye markeder: X-BOX, Mobiltelefoner..
- * Eks: MS Office
  - melkeku for MS
  - stadig nye versjoner
  - nødvendig? (eks. Word 2.0)
  - 'bloatware'

Microsoft(3)

Tall fra "IT i staten 1999" (Statskonsultrapport 2000:8.)

- * 96% bruker MS Word
- * 91% bruker Windows NT som server
- * over 60% benytter windows som klientmaskin

* bekymringsfullt at statlig sektor så avhengig av en leverandør

* MEN! Kan også være problematisk hvis MANGE leverandører med ULIKE dokumentformater!

- Må baseres på åpne standarder!
- Microsoft synder her grovt:
  - + lager egne (lukkede) standarder (eks: Office filer)
  - + modifierer eksisterende standarder

6. Forvaltningen - noen betraktninger

Leverandøruavhengighet(1)

= reell konkurranse

* I dag: leverandør**AV**hengig!

* leverandøren kan tildels diktere vilkårene:
- leverandøren må tjene penger --> nye utgaver
- må oppgradere jevnlig --> ny maskinvare = ekstra kostnad
- Open Source programmer fungerer fint på eldre maskiner

* problematisk:
stor leverandøruavhengighet = stor fallhøyde

Økonomi(1)

Totale IT-kostnader - Statskonsult nevner:

1. Informasjonsinnhenting
- om nytt produkt
2. **Anskaffelse**
- **lisenskostnader**
3. Utrulling igangsetting
4. **Opplæring**
- **koster!** --> men GNU/Linux kan få look&feel som Win.
5. Daglig bruk/vedlikehold
- Open Source vist seg å være mer stabil
- lettere å holde oppdatert Open Source?
6. Overgang til nytt system

Men! Idag er det leverandøren som dikterer vilkårene!

Økonomi(2)

* fattige land bruker Open Source

* ikke råd til lisenser
- Vietnam: en Office lisens = en årslønn

* India, Peru, Brazil
- Peru = Lovfestet Open Source?

* Kina: Open Source gjør det mulig å komme på høyden innen teknologi raskt!

* 2003- : Asia vil spille en nøkkelrolle fremover!

Danmark(1)

Det Danske Teknologirådets rapport: "Open Source software – i den digitale forvaltning" 2002.

"største konkurransen er leverandørens tidligere versjoner av egne produkter"

* spare 4.5 milliarder kroner pr. år over en 4 år periode ved å bytte fra proprietær til open source

- arbeidsmaskiner
- kontorprogrammer
- operativsystemer
- virksomhetskritiske programmer

* lang sikt: 6.8 milliarder pr. år (avsnitt 8.2.2)

* Open source = seriøs alternativ

Finland(1)

* I Åbo: erstatt Windows og Office med GNU/Linux og OpenOffice?

* konklusjon: OpenOffice hadde ikke all funksjonalitet som i Office men tilstrekkelig nok for de fleste

* Kommunale IT-departementet i Åbo:
- rekommanderer overgang til GNU/Linux og OpenOffice

Universitetet i Oslo, ISV

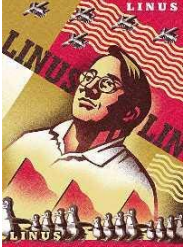
Norge(1)

- * Statskonsult rapporten konkluderer med:
  - Open Source øk i servere
  - ikke øk på klientmaskinene
- * Begrunnelse:
  - Office programmer ikke Open Source
  - Ikke like brukervennlig
- * Dette var i 2001!
- * Idag (mars 2003):
  - Office programmet Statskonsult tenker på (OpenOffice) har blitt Open Sourced
  - Siste året har brukervennligheten tatt seg KRAFTIG opp!

Lars Strand - Linux - Slide 6

Universitetet i Oslo, ISV

7. Fremtiden?

Lars Strand - Linux - Slide 6

Universitetet i Oslo, ISV

Fremtiden

- * Microsoft må snart ta noen drastiske avgjørelser (noe de er flinke til!)
  - til Kina: 'dere skal få se kildekoden vår'
  - til Peru/India: donert masse penger (MS produkter)
  - ikke nok
- * Hadde MS vært smarte:
  - Laget en egen Linux versjon?
  - og sakte drept den..
- * Ofte vekst nedenfra og opp
  - eks: Staburet
- * Linux spiser markedsandeler på serversiden
  - raskest voksende OS noensinne!
  - SUN lider meste --> Microsoft neste!

Lars Strand - Linux - Slide 6

Universitetet i Oslo, ISV

Fremtiden(2)

- * Desktop (Klientmaskiner) neste
  - Office programmer må bedres (OpenOffice)
  - Mye å hente på multimedia --> men RASK vekst! (MPlayer)
- * Standardisering?
  - Linux Standard Base (LSB)
- * Mange kunne tenkt seg..
  - Linux "tar" verden
- * Linus Thorvalds kunne ikke brydd seg mer..
  - "just for fun"
  - "den beste vil overleve"
- * De kommende 5 år --> meget spennende!
  - avgjørende

Lars Strand - Linux - Slide 6

Universitetet i Oslo, ISV

Oppsummering

1. Kort historikk
2. Free Software Foundation (Stallman)
  - GNU prosjektet
3. GNU/Linux - hva er det egentlig?
4. GPL lisensen
5. Fordeler/bakdelene
  - forvaltningen
6. Synsing
7. Spørsmål/noen svar?

Lars Strand - Linux - Slide 6

Universitetet i Oslo, ISV

Litteratur

- * De norske, svenske og danske rapportene finner du under:

<http://www.gnist.org/~lars/creativity.php>
- Dokumentaren "The Code":

<ftp://ftp.slackware.no/pub/linux/misc/>
- Bøker:
  - Eric S. Raymond: "The Cathedral & the Bazaar" (O'Reilly, 2001)
  - Sam Williams: "Free as in Freedom - Richard Stallman's crusade for free software" (O'Reilly, 2002)
  - Linus Torvalds, David Diamond: "Just For Fun: The Story of an Accidental Revolutionary" (Texere publishing, 2002)

Lars Strand - Linux - Slide 6